Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC

STALNA KONFERENCIJA GRADOVA I OPŠTINA
SAVEZ GRADOVA I OPŠTINA SRBIJE

PRAVNE NOVOSTI

Bilten SKGO za propise od značaja za lokalnu samoupravu
God. IX, br. 1 — Beograd, 16. april 2026. godine

PRAVILNIK O TEHNIČKIM STANDARDIMA PLANIRANJA, PROJEKTOVANJA I IZGRADNJE OBJEKATA, KOJIMA SE OSIGURAVA NESMETANO KRETANJE I PRISTUP OSOBAMA SA INVALIDITETOM, DECI I STARIM OSOBAMA

Pravilnik je donet na osnovu člana 201. Zakona o planiranju i izgradnji, čime predstavlja podzakonski akt kojim se razrađuju tehnički standardi pristupačnosti. Dopunjen je 2026. godine i od 7. februara 2026. godine je na snazi i u punoj primeni dopunjena verzija.

Dopune Pravilnika iz 2026. predstavljaju suštinsko unapređenje pravnog režima pristupačnosti, prelazak na savremeni model univerzalnog dizajna i značajno povećanje pravne i tehničke odgovornosti učesnika u gradnji. Svrha dopuna se pre svega ogleda u prelasku sa „pristupačnosti ulaza“ na **pristupačnost korišćenja prostora**, a takođe podrazumeva i uklanjanje prepreka u prostoru, omogućavanje samostalnog kretanja, povećanje bezbednosti i usklađivanje sa međunarodnim standardima.

Dopune su jasno usmerene ka univerzalnom dizajnu, inkluziji i CRPD standardima. Pojam „univerzalni dizajn“ podrazumeva projektovanje prostora i proizvoda tako da budu **upotrebljivi za sve ljude**, bez potrebe za dodatnim prilagođavanjem. Definicija ovog pojma utvrđena je **Konvencijom UN o pravima osoba sa invaliditetom koju je Republika Srbija ratifikovala 2009. godine**, tako da dopune Pravilnika iz 2026. godine praktično implementiraju član 9. Konvencije koji se odnosi na pristupačnost, tako što se uvode taktilni sistemi, Brajevo označavanje i orijentacioni planovi.

Pravilnik se odnosi na sve javne objekte i javne površine, kao ina stambene zgrade sa više do 10 stanova, i to ne samo kada se rade novi objekti već i kada je u pitanju njihova rekonstrukcija. Dopune imaju praktični značaj za JLS, jer direktno utiču na urbaističke planove, javne ppovršine, javne objekte. JLS sada mora da projektuje taktilne mreže u javnom prostoru, da obezbedi pristupačnost ne samo fizićki već i informativno i da prilagodi postojeće objekte (kada je moguće). Imajući u vidu da su dopune precizne, merljive i proverljive, povećana je odgovornost u projektovanju, a to znači i lakšu kontrolu onspelcije i veću pravnu sigurnost.

KLJUČNE NOVINE

- **Uvođenje novih instituta - reljefni orijentacioni plan (ROP); taktilne staze i polja; Brajevo pismo kao obavezan element**
- **Standardizacija - precizne dimenzije, visine, razmaci; obavezni tehnički parametri**
- **Multisenzorni pristup – vizuelno, zvučno i taktilno informisanje**

PREGLED NAJVAŽNIJIH DOPUNA

NOVE DEFINICIJE – član 3.

Član 3. Pravilnika dopunjen je tačkama 27-30. kojima se uvode nove kategorije obaveznih elemenata pristupačnosti. Ovom dopunom uvedeni su potpuno novi pojmovi: **kontrastna obeležja**, **reljefni orijentacioni plan (ROP)**, **taktilno (kao percepcija dodira)** i **Brajevo pismo.** Sa ovim novim elementima pristupačnosti, prilikom projektovanja će se sada pored fizičke morati planirati i senzorna pristupačnost.

PEŠAČKI PRELAZI I PEŠAČKA OSTRVA – član 35.

U okviru ovog člana brisani su raniji stavovi 6. i 8. čime su uklonjena zastarela rešenja, tako da se fokus premešta na savremene taktilne sisteme što predstavlja ključnu dopunu Pravilnika (čl. 39-39e).

SISTEMI ZA ORIJENTACIJU – član 39.

Odredbe navedenog člana po pravnoj prirodi predstavljaju kombinaciju tehničkih i bezbednosnih normi. **Propisana su detaljna pravila za: znakove, čitljivost, kontrast, Brajevo pismo i evakuaciju**. Svrha ovih dopuna je omogućavanje samostalnog kretanja i povećanje bezbednosti u vanrednim situacijama.

U smislu ovog člana Pravilnika, pod znakovima se podrazumevaju: 1) znakovi za orijentaciju (skice, planovi, makete i dr.); 2) putokazi i 3) funkcionalni znakovi, kojima se daju obaveštenja o nameni pojedinih prostora (parkirališta, garaže, liftovi, sanitarne prostorije I dr.). Jasno je propisana forma, visina, čitljivost znakova, tako da nije ostavljen prostor za različita tumačenja. Istovremeno, kao obaveza propisana je upotreba Brajevog pisma u evakuaciji i kontrastno označavanje prostora.

RELEJFNI ORIJENTACIONI PLAN – član 39a.

Navedenim članom **uvodi se potpuno novi institut – relljefno orijenatcioni plan (ROP)**, koji bi trebalo da bude postavljen, kad god je to moguće, u stambenim zgradama i objektima, odnosno prostorima za javno korišćenje. Odredbama ovog člana precizno je definisano: gde se postavlja, šta mora da sadrži i tehničke karakteristike.

Primenom ove odredbe, javni objekti će morati imati reljefne planove i Brajevo označavanje prostora.

SISTEMI ZA OLAKŠAVANJE KRETANJA U PROSTORU ZA SLEPE ODNOSNO SLABOVIDE OSOBE – član 39b.

Ovom odedbom propisano je da se taktilne staze izrađuju u dva reljefna sistema, kao: 1) taktilne staze vodilje i taktilna polja upozorenja. Svrha ovih dopuna je vođenje korisnika kroz prostor i upozoravanje na opasnosti, prepreke.

Za ove sisteme propisan je obavezan tehnički standard, što znači da taktilne staze moraju biti izrađene tako da sprečavaju klizanje i da su otporne na vatru, odnosno da ne doprinose širenju vatre.

Ovom dopunom **taktilne staze postaju standard urbanističkog i arhitektonskog projektovanja.**

PRIMENA TAKTILNIH STAZA U PROSTORU – član 39v.

Ovom dopunom uveden je tehnički standard koji je precizan i merljiv. Prpisana su detaljna pravila primene taktilnih staza u prostoru, u smislu: gde se postavljaju, koje su minimalne dimenzije, kakav je odnos prema preprekama i zone opasnosti.

TAKTILNE STAZE VODILJE – član 39g.

U smislu navedenog člana, **taktilne staze vodilje** su paralelne ispupčene linije koje služe za usmeravanje slepih odnosno slabovidih osoba po pravolinijskom pravcu kretanja. Odredbama ovog člana utvrđena je precizna geometrija taktilne staze vodilje, što podrazumeva visinu, širinu i razmake. Sa ovom satndardizacijom koja je bitna za prepoznatljivost uvodi se jedinstveni standard na teritoriji Srbije.

TAKTILNA POLJA UPOZORENJA – član 39d.

Taktilna polja upozorenja su ispupčeni krugovi zarubljene kupe koje služe da slepim odnosno slabovidim osobe ukažu na potrebu povećane opreznosti. Odredbama navedenog člana definisana je struktura, dimenzije i mesta primene, pa tako upozorenje obavezno mora biti postavljeno na stepenicama, prelazima i opasnim zonama.

OZNAKE NA RUKOHVATIMA – član 39đ.

Uvodi se nova obaveza za zgrade sa više nivoa. Propisano je da, kad je to moguće, potrebno postaviti Brajevo pismo sa simbiloma na rukohvatima. Svrha ove dopune je da se slepim, odnosno slabovidim osobama omogući lakša orijentacija, identifikacija spratova, pravaca kretanja i upozorenja na važne tačke u prostoru.

MULTISENZORNA INFROMACIJA – član 39e.

Ovim članom uvodi se inkluzija svih korisnika. Naime, propisano je da kad god je moguće, važne javne informacije treba istovremeno da budu date na različite načine, odnosno vizuelno-zvučno-taktilno. Precizno i jasno je utvrđeno koje karatkeristike moraju imati oznake na Brajevom pismu kada se primenjuju. U cilju lakšeg snalaženja slepih, odnosno slabovidih osoba, pored Brajevog pisma, ako je potrebno, mogu se koristiti i reljefni sismboli, koji moraju biti izrađeni u reljefu kako bi bili taktilno prepoznatljivi, a njihov dizajn mora biti jednostavan i univerzalan.

VAŽENJE I PRIMENA

Ministarstvo građevinarstva, saobraćaj i infratsrukture je februara 2026. godine dopunilo **Pravilnik o tehničkim standardima planiranja, projektovanja i izgradnje objekata, kojima se osigurava nesmetano kretanje i pristup osobama sa invaliditetom, deci i starim osobama,** koji je na snazi i u punoj primeni od 7. februara 2026.

Urednik biltena Pravne novosti: Maja Stojanović Kerić, sekretar Predsedništva SKGO
Elektronska pošta: mailto:maja.stojanovic@skgo.org

Možete nas pratiti i preko:

Ovu uslugu SKGO realizuje u okviru programa „Partnerstvo za dobru lokalnu samoupravu“, koji podržava Vlada Švajcarske